

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ ВИКЛАДАЧА
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО ЗА 2021 РІК**

1. Чуйкова Валентина Юріївна.

2. Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права №2

3. Співвідношення спадкового права України та європейських країн – 1,5 др.ару.

4. Тема і обсяг фактично виконаної науково-дослідницької роботи «Співвідношення спадкового права України та європейських країн» – 2,2 др.арк.

4.1. Наукові статті, тези наукових доповідей.

Статті:

1. Чуйкова В.Ю., Гончарова А.В. Спадкування на окремих територіях України/ Європейські перспективи, №2, 2021. С.114-126.- 0,6 д.а.

2. Чуйкова В., Гончарова А., Даниленко О., Глущенко Н. Аналіз досвіду країн щодо правового регулювання та використання європейських спадкових сертифікатів (Research of the experience of legal regulation and use of European inheritance certificates of the regulation on succession). Linguistics and Culture Review, 2021. 5(S3), 554-573. <https://doi.org/10/37028/lingcure.v5nS3.1553>. Scopus – 0,5 др.арк.

3. Чуйкова В., Гончарова А., Фурса С., Грибачова І. Рецепція понять спадкової трансмісії та спадкового представлення в сучасних правових системах (Reception of definitions of hereditary transmission and hereditary representation in modern legal systems). Amazonia investiga. 2021, 176-189. Volume 10-Issue 42. GOI: <https://doi.org/10/34069/AI/2021/42/06/16>. Wos – 0,5 др.арк.

Тези:

1. Суб'єкти права власності на землю сільськогосподарського призначення (новели законодавства)// Учасники цивільних відносин: новації рекодифікації цивільного (приватного) права України: матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 99-річниці з дня нар. д-ра юрид. наук, проф. В.П.Маслова (Харків, 12 березня 2021 р.).- Х.: Право, 2021.- С.242-248- 0,3 др.арк.

2. Ринок землі. Що нас чекає і чи запрацює він?// Проблеми цивільного права та процесу (об'єкти цивільних прав): тези учасників наук.-практ. конф., присвяч. 96-річниці від дня нар. О.А.Пушкіна (Харків, 21 травня 2021 р.).- Х.: 2021.- С.56-66 – 0,3 др.арк.

4.2. Наукова новизна отриманих результатів.

1. Сучасні українські реалії потребують роз'яснення принципів оформлення спадщини на підконтрольних територіях. У зв'язку з цим виникла потреба роз'яснення загальних принципів процедури спадкування та аналіз нормативного закріплення. У статті розкрито питання особливостей спадкування в зоні АТО та на окупованих територіях. Враховано нововведення, які вступили в силу з 2018 року. Зазначено, що окупованими територіями у Донецькій та Луганській областях визначаються частини території України, у межах яких збройні формування РФ та окупаційні адміністрації РФ здійснюють загальний контроль. Тимчасова окупація РФ території України, незалежно від її тривалості, є незаконною і не створює для РФ жодних територіальних прав. У межах тимчасово окупованих територій діє особливий порядок забезпечення прав і свобод цивільного населення, визначений законодавством України. Тому процедура оформлення спадщини є незмінною по всій території України. Проаналізовано інформацію щодо порядку отримання спадщини за законом, за заповітом та при укладенні спадкового договору. Акцентовано увагу, що спадкування – це не тільки похідний спосіб виникнення права власності, а також універсальне правонаступництво – перехід всього комплексу прав, обов'язків, речей від померлої особи до спадкоємців. Разом з тим, своєчасне і чітке виконання своїх обов'язків надає можливість вчасно оформити спадщину, відповідно до норм закону. Спадкування за заповітом відбувається у випадку, якщо померлою особою за життя було складено заповіт і

він є дійсним. У разі його відсутності відбувається спадкування за законом.

Спадкування за законом має місце в таких випадках: відсутності заповіту; визнання заповіту недійсним; смерті спадкоємців, вказаних у заповіті до відкриття спадщини або їх відмова від прийняття спадщини тощо.

2. The article reveals the problems of inheritance with a foreign element. In the modern world without borders, people change their residence, own real estate, keep bank accounts, and possess other property in different countries. This cannot but have consequences for succession. This, in turn, can create some difficulties, cause disputes between the heirs, and will undoubtedly affect the costs of registration of the inheritance. Another common problem is that a will made in one country may not have legal effect in another country where it must be executed. These and many other issues could not remain unresolved at the level of the European Union. A unified approach to solving many inheritance issues was found through the adoption of Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession. This provision came into effect on August 17, 2015 and applies to cases of inheritance arising after this date.

Inheritance cases are formalized by one competent authority (court or other instance) in one state.

3. В статті досліджуються проблеми правового становлення інституту спадкової трансмісії та спадкового представлення. Однією з найактуальніших тем дослідження сучасної юридичної науки є проблема формування єдиного європейського правового простору, включення в його межі національних правових систем, встановлення взаємозв'язків між європейським інтеграційним та національним правом. Діалектичний метод та аналіз теоретичних напрацювань світових науковців та загальної нотаріальної практики, свідчить, що виникає низка питань, пов'язаних з правильним розмежуванням поняття спадкової трансмісії та спадкового представлення. Визначається історична та юридична природа інституту спадкування за спадковою трансмісією та правом представлення, з'ясувуються сутності та особливості застосування на практиці, доопрацювання рецепційованих з римського приватного права понять та адаптація під міжнародне законодавство. Основне завдання дослідження полягає у систематизації й аналізі реформування ідеї виникнення та вдосконалення процедури переходу прав на спадщину, нормативноправового закріплення, також розвиток та регресія в сучасних умовах. У статті розглядаються юридичні конструкції, що гарантують перехід права на прийняття спадщини від спадкоємців, які померли, та не встигли прийняти спадщину до їх нащадків. Робиться висновок про важливість вдосконалення законодавчого розмежування процедури переходу спадщини за спадковою трансмісією та спадковим представленням. Зазначено, що усунути чи зменшити ці суперечності можна шляхом гармонізації права, що передбачає використання не тільки міжнародних договорів, але й інших інструментів нормативної регламентації з метою досягнення певного ступеня одноманітності норм.

4. Право власності на землі сільськогосподарського призначення є одним із болісних питань в Україні. Впровадження ринку землі протягом тривалого часу на законодавчому рівні блокувалося. 31.03.2020 року був прийнятий Закон №552-IX "Про внесення змін у деякі законодавчі акти України відносно умов обороту земель сільськогосподарського призначення", яким скасований мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення з 01.07.2021 року. Вказаний закон вводить багато новел. Однією з важливих є закріплення суб'єктів права власності на землі сільгосп призначення. Ринок земель сільгосп призначення буде запускатися у декілька етапів. Закон передбачає, що власниками земель сільськогосподарського призначення можуть бути: громадяни України; українські юридичні особи з кінцевими бенефіціарними власниками виключно з числа громадян України, держави, територіальних громад; самі територіальні громади; держава. Новелою є можливість банків стати власниками земель сільгосп призначення в порядку звернення

стягнення на них за іпотечними договорами як на предмет застави, тобто в межах проведення діяльності кредитування. Але банк зобов'язаний продати таку землю на земельному аукціоні протягом наступних двох років. Але відкриття ринку землі стосується і дуже важливого для населення України питання щодо можливості іноземців стати власниками українських земель. Вирішення цього питання закон покладає на українців шляхом визначення своєї думки на всеукраїнському референдумі. Без нього іноземці не мають такої можливості навіть через опосередковане володіння через юридичні особи, які створені та зареєстровані за законодавством України. Крім того, іноземцям, особам без громадянства та юридичним особам заборонено набувати частки в статутному капіталі, акції, паї, членство в юридичних особах (крім як в статутному капіталі банків), які є володільцями земель сільськогосподарського призначення. Але дозвіл іноземцям купувати землі і як скоро це може відбутися – невідомо. Але залишилися питання прозорості процедур набуття землі та її ціна. Не прийнятий закон про електронні земельні аукціони. І ціла низка підзаконних нормативних актів.

5. До 01.01.2024 року виключно громадяни України матимуть право купувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення загальною площею до 100 га. Таке обмеження не буде розповсюджуватися на землю, набуту громадянином України у власність до 01.07.2021 року. А вже з 01.01.2024 року обмеження максимальної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення збільшиться до 10000 га. Юридична особа зможе набувати у власність не більше визначеного обмеження, тобто до 10000 га. Якщо громадянин України має право власності на частку у статутному капіталі юридичної особи, то йому також належить право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, які належать такій юридичній особі. Переважне право купівлі землі матимуть орендарі, за умови оплати за ціною, за якою вона продається. Приватизація державних земель забороняється. Українці, яким належить право постійного користування, право по життєвого спадкового володіння земельними ділянками державної та комунальної власності, які призначені для ведення селянського (фермерського) господарства, мають право на викуп таких ділянок у власність з розстрочкою платежу до 5 років за ціною, яка дорівнює нормативній грошовій оцінці таких земельних ділянок без проведення земельних торгів. Попередні договори щодо відчуження (продаж, міна, дарування тощо) земельних ділянок на майбутнє будуть вважатися недійсними з моменту їх укладення. Це стосується також довіреностей, які видані до 01.01.2024 р.- під час дії заборони на набуття у власність земельних ділянок та земельних часток для юридичних осіб. Якщо особа набула у власність земельну ділянку з порушенням передбачених законодавством положень, угода на набуття права власності може бути визнана недійсною – ділянка може бути конфіскована. Положення можуть стосуватися кола осіб, які мають право мати у власності земельні площі, але вони перевищують норму, передбачену законодавством, а також осіб, які не мали права на набуття у власність такої землі, але все ж її отримали, то вони зобов'язані здійснити відчуження земельної ділянки протягом року з моменту отримання права власності на неї. Якщо особа протягом вказаного строку не проведе відчуження земельної ділянки, остання буде конфіскована за рішенням суду. Забороняється продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, а також відчуження земельних ділянок державного значення, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях України (крім передачі їх у спадок). Не можливо набувати право власності на земельні ділянки сільгосп призначення за оплатними договорами, якщо у набувача відсутні документи щодо джерел походження коштів та інших активів, за рахунок яких набувається таке право.

Зареєструвати право власності або інші права (оренди) на землю можливо через місцевий центр надання адміністративних послуг або у нотаріуса. Після реєстрації в державному реєстрі речових прав на нерухоме майно виникає, змінюється або припиняється відповідне

право. Загальний строк розгляду документів для реєстрації речового права на земельну ділянку складає п'ять робочих днів. В законі встановлюється мораторій на продаж землі сільгосп призначення державної та комунальної власності до 01.01.2024 року, яких в Україні 26 % від усіх земель сільгосп призначення, відчуження та зміну цільового призначення земельних ділянок сільгосп призначення приватної власності, які виділені в натурі.

5. Участь у розробці законопроектів та проектів інших нормативних актів.

5.1. Участь у підготовці законопроектів (кодексів та інших законів).

5.2. Рецензування (підготовка експертних висновків) проектів законів та інших нормативно-правових актів.

5.3. Робота консультантом комітетів Верховної Ради України.

5.4. Робота консультантом інших вищих та державних органів влади.

6. Зв'язок з практикою:

6.1. Проведення узагальнень практики застосування законодавства та проведення інших соціологічних досліджень.

6.2. Підготовка доповідних записок до судових, правозастосовчих та інших державних органів.

6.3. Участь у розробці проектів постанов Пленумів Верховного Суду України, Вищих спеціалізованих судів України та їх рецензування.

6.4. Прочитані лекції практичним працівникам.

6.5. Підготовка відповідей (висновків) на запити органів державної влади та місцевого самоврядування, організацій та громадян.

7. Чи ви є депутатом місцевої ради, чи входите до складу інших органів місцевого самоврядування (в тому числі робочих та дорадчих).

8. Участь у конференціях, семінарах (вказати повну назву конференції, дату та місце проведення).

1. XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 99-річч. з дня нар. д.ю.н., проф., чл.-кор. АН УРСР В.П. Маслова (Харків, 12 березня. 2021 р).

2. Наук.-практ. конф., присвяч. 96-й річниці від дня нар. О.А. Пушкіна (Харків, 21 травня 2021 р.).

9. Видавнича діяльність (монографії, статті, навчальні посібники, тези та ін.) дати перелік надрукованих у 2021 р. робіт, їх обсяг, кількість друкованих аркушів.

Статті:

1. Чуйкова В.Ю., Гончарова А.В. Спадкування на окремих територіях України/ Європейські перспективи, №2, 2021. С.114-126.- 0,5 др.арк.

2. Чуйкова В., Гончарова А., Даниленко О., Глущенко Н. Аналіз досвіду країн щодо правового регулювання та використання європейських спадкових сертифікатів (Research of the experience of legal regulation and use of European inheritance certificates of the regulation on succession). *Linguistics and Culture Review*, 2021. 5(S3), 554-573. <https://doi.org/10/37028/lingcure.v5nS3.1553>. **Scopus** - 0,5 др.арк.

3. Чуйкова В., Гончарова А., Фурса С., Грибачова І. Рецепція понять спадкової трансмісії та спадкового представлення в сучасних правових системах (Reception of definitions of hereditary transmission and hereditary representation in modern legal systems). *Amazonia investiga*.2021, 176-189. Volume 10-Issue 42. GOI: <https://doi.org/10/34069/AI/2021/42/06/16>). **Wos**- 0,5 др.арк.

Тези:

1. Суб'єкти права власності на землю сільськогосподарського призначення (новели законодавства)// Учасники цивільних відносин: новації рекодифікації цивільного (приватного) права України: матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 99-річниці з дня нар. д-ра юрид. наук, проф. В.П.Маслова (Харків, 12 березня 2021 р.).- Х.: Право, 2021.- С.242-248. 0,3 др.арк.

2. Ринок землі. Що нас чекає і чи запрацює він?// Проблеми цивільного права та процесу (об'єкти цивільних прав): тези учасників наук.-практ. конф., присвяч. 96-річниці від дня нар. О.А.Пушкіна (Харків, 21 травня 2021 р.).- Х.: 2021.- С.56-66. 0,3 др.арк.

9.2. Вказати публікації, з зазначенням вихідних даних, у інших наукометричних базах даних.

1. Чуйкова В., Гончарова А., Даниленко О., Глущенко Н. Аналіз досвіду країн щодо правового регулювання та використання європейських спадкових сертифікатів (Research of the experience of legal regulation and use of European inheritance certificates of the regulation on succession). *Linguistics and Culture Review*, 2021. 5(S3), 554-573. <https://doi.org/10/37028/lingcure.v5nS3.1553>. **Scopus** - 0,5 др.арк.

2. Чуйкова В., Гончарова А., Фурса С., Грибачова І. Рецепція понять спадкової трансмісії та спадкового представлення в сучасних правових системах (Reception of definitions of hereditary transmission and hereditary representation in modern legal systems). *Amazonia investiga*.2021, 176-189. Volume 10-Issue 42. GOI: <https://doi.org/10/34069/AI/2021/42/06/16>). **Wos**- 0,5 др.арк.

10. Чи являєтесь членом редакційної колегії якого-небудь видання.

11. Вказати членом якої спеціалізованої вчених ради ви є.

12. Опонентом яких дисертаційних захистів були.

13. Підготовка відгуків на автореферати окремо докторські, окремо кандидатські.

14. Чи були у звітному році лауреатом/стипендіатом (вказати повну назву стипендії/премії).

15. Співробітництво з закордонними організаціями.

16. Участь у наукових заходах спільних з облдержадміністрацією.

17. Участь у наукових дослідженнях на госпрозрахунковій основі.

18. Які відзнаки чи нагороди отримали у звітному році.

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права № 2
протокол №3 від 25 листопада 2021 року

к.ю.н., доцент, доцент кафедри
цивільного права № 2

Чуйкова В.Ю.